

Adam Smith, *Ulusların Gönenci* (1776)
BİREY, TOPLUM, VE GÖRÜLMEZ EL

“[Her birey] genel olarak ne kamu çıkarını ilerletmeyi niyet eder, ne de onu ne kadar ilerlettiğini bilir. ... Yalnızca kendi kazancını niyet eder, ve bunda, başka birçok durumda olduğu gibi, **görülmez bir el tarafından** niyetinin bir parçası olmayan bir ereği ilerletmeye götürülür. ... Kendi çıkarını izlerken sık sık toplumun çıkarını gerçekten de onu ilerletmeye niyet ettiğinde olduğundan daha etkili olarak ilerletir. Hiçbir zaman kamu iyiliği için tecim yapmayı taslayanlar tarafından bu kadar iyilik yapıldığını görmedim.”

“He generally, indeed, neither intends to promote the public interest, nor knows how much he is promoting it. ... he intends only his own gain, and he is in this, as in many other cases, led by an invisible hand to promote an end which was no part of his intention. ... By pursuing his own interest he frequently promotes that of the society more effectually than when he really intends to promote it. I have never known much good done by those who affected to trade for the public good.”

1

www.idea-yayinevi.com
NOESİS FELSEFE ATÖLYESİ/CKM